Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыннан 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 57 (5881) | 1983 сыл. Ыам ыйын 14 күнэ СУБУОТА | Сыаната 2 хаҥчы

КУОТАЛАҺЫЫНЫ—КИЭҢНИК, ХАМСАТЫЫЛААХТЫК

Тыа сиригэр бүтүн сыл дьылҕатын быһаарар саамай түбүктээх, былдьаһыктаах күннэр үүнүүлэр. Аны аҕыйах хонугунан саарскы хонуу үлэлэрэ саҕаланыахтара. Бу ыйынан фермаларга сүөһү кыстыга түмүктэнна. Онтон салгыы сайыллыкка тахсар кэм чиэйэн каллэ. Ходуһа уонна мэччирэх сирдэри туһсаран онгороллор ударнай ыйдар ыытылла туралларын. Сир ахсын тутуу үлэтэ үгэнэйэн барар. Оттоомуурдар эмиэ сибилигиттэн күүскэ бэлэмнэнэллэр наада.

Партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр бу эпиэттээх кэм хас биирдии күнүн, чаһын мунутуур ньэдьуустээхтик туһанар, үлэ тэрээһинин тоскуу туһсарар, онгорумтуогун лаппа ордаттар уонна хаачыстыбатын салгыы туһсарар, онон пятилетка үһүс сылын бастакы ангарын былааннарын халбаҥа суох толоруулуну хаачыйар иһин социалистическай куоталаһыны хаһаанныыталаабар да киэҥник тэнитэр, хамсатыылаахтык тэрийэр эбээһинэстээхтэр.

Куоталаһыны күүрэннин өссө күүркэтэргэ, дьону айыныылаах үлэҕэ көҕүлүүргэ тумулук туттар, төһүү онгостор бачыымнар, көҕүлэһиннэр аҕыйаҕа суохтар. Олортон ордук боччумнаахтарынан «Чэҥи, албан аатты—үлэнэн!» диэн девизтээх москвичтар бачыымнара, «Тэрээһиннээх, деловой, дьиссиплиннээлэх буолуоҕуҥ!» диэн производство бастыҥнарын республика бары үлэһиттэригэр аһаҕас суруктара буоллаллар. «Үлэ коллективтарын уонна киниилэр предприятиелары, учреждениелары, тэрилтэлэри салайыыга оруолларын үрдэтэр туһунан» ССРС Сокуонун быраайыагын, онуу тэҥэ биһиги хаһаанныытыгар дьиссиплиннээнэ бөҕөргөтүүгэ туһаанныах «Тыын бөҥнуруос» диэн суругу дьүүллэһиллэр эмиэ кохтоохтук бараллар. Итиннэгэ социалистическай куоталаһыы тэрээһинин туһсарыы бөҥнуруоттара кэпсэтии киэҥигэр туралларын.

Ол эрээри сорох партийнай тэрилтэлэр, билигин даҕаны куоталаһыыны күүлэтүүлэр эрэ, үрдүнэн салайахтар. Бу улахан итэҕэс «Сельхозтехника» уонна «Сельхозхимия» холбоһуктарга, «Якутнежсовхозстрой» мехколоннатыгар, Субуруускай аатынан уонна «Мыҥдаҕаайы» совхозтарга ордук сыһыанныах. Итиннэгэ алын үлэ коллективтара, биирдии рабочайдар социалистическай эбээһэстэлистибэлэрэ, специалистар айар былааннара кэмигэр ыытылыбаттар, көмүскэммэттэр уонна олор туолуулара кэдиэлэнэн, декаданан бэрбиэркэлэнэн уонсай көрүүгэ, биилиэ таһаарыллан испэттэр. Хардарыта ыытыллан, көҕүтүһэн үлэлэһиин системалаахтык тэриллибэт. Партбюроларга, уонсай партийнай мунньахтарга куоталаһыыны тэрийии чопчу бөҥнуруоттара сэдэхтик, хам-түм эрэ дьүүллэһиллэллэр.

Социалистическай куоталаһыыны салайыыга итинник сыһыан охсуута улахан. Быйыл бройуон совхозтара үүтү ылыыга уонна государствоҕа туттарыыга улаханык хаалан иһэллэр. Үүккэ уонна ыччат сүөһүнү төлөһүтүүгэ кыстык кэмигэр бэлиэтэммит кирбиилэр ылыллыбат туруктаныллар. Сүөһү туһата суох өлүүтэ аспыт кыстык туһаанныах кэминээҥитээҕэр эмиэ эбээтэ. Кыстыкка ыҥырылыах Субуруускай аатынан сүөхоз Болтоноотоодуу отделениета ылыммыт эбээһэстэлистибэтин толорбокко иһэр, онуу аанан бөдөҥ итэҕэстэри таһаарда. Бройуон киниилэрэ тэрилтэлэр эмиэ бэйэлэрин ис кыахтарын ыраахтыынан ситэ туһамматтар. «Сельхозтехника» холбоһукка ороҥуоннуур үлэлэр хаачыстыбалара өссө даҕаны молтох. Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетыгар санитарнай ыраастаанын, баанньык үлэлэрэ кордобулгэ эпиэттээбэттэр. Райпотребобщество какка предприятиелара розничнай табаар эргиллиин былаанын хас да ый субуруччу тохтуулар.

Биириэмэ күүппэт. Сыл иккис кварталын бастакы ангара хайыы-үйэ аста. Үүтү ылыыга, капитальнай тутууну түргэтэтиммин ыытыыга таҕаастоох биириэмэ ситэ туһаныллыбата. Маҥтан иннэ итти үлэлэри ахын эмиэ эпиэттээх, кылгас болдьоохтоох хаһаайыстыбаннай хампаанньалара кытта табатык дьүөрэлэн ыытыахха наада. Онуоха социалистическай куоталаһыыны дьиҥ-чахчы дьону күүрдэр-хаардар, көҕүлүүр гына тэрийии эбээри быһаарыаҕа. Быйылгы сүрүн сезоннай хаһаайыстыбаннай үлэлэргэ бройуонна социалистическай куоталаһыы усулуобуйалара мэстэҕа тиэрдиллэн туралларын. Партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр олорго олоҕуран сир ахсын коллективтарынан, биирдии үлэһиттэринэн чопчу кирбиилэри бэлиэтэтэр уонна олору толоруута тэрийэр уонна политическай үлэни былаанныахтык ыытар соруктаахтар. Ордук улахан болдьоҥо үлэ бүтэнитээх түмүктэриннэн коллективнай бэдэрээттэһиини олохтоох уонна ис-хаһаайыстыбаннай ахсаанна киириэҥэ уурааллыохтаах. Оттон билигиттэ бу дьылаҕа сорох совхозтарга уонна хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэргэ бытаарыы, эпиэтэ суох сыһыанныах чахчылара баалларын.

Социалистическай куоталаһыы — бу тыыннаах, айыныылаах дьыала. Киниэ оперативнай ороҥуону, күннэтэ бэрэбиэркэни, түмүгү туһаанныахтарга тута тиэрдэн иһиини, бастыҥнары көҕүлэһиини, хаалаччылары кыныыллаһыыны, ере тардыыны эрэйэр. Партийнай тэрилтэлэр итиннэхэ политическай агитация уонна пропаганда бары формаларын салбыыллаахтык туһаныахтаахтар, идеологическай фронт бары учрежденниеларын түмэ тардыахтаахтар, куоталаһыы кыайыыллаахтарын моральнай уонна материальнай көҕүлэһиини кэдьүүстээхтик тутуохтаахтар.

«Чэҥи, албан аатты — үлэнэн!», «Күн ахсын — ударнайдык, үчүгэй тэрээһиннээхтик, үрдүк онгорумтуоллаахтык, туйгун хаачыстыбалаахтык!» — социалистическай куоталаһыы бүтүннү сүрүн девизтэрэ итиннэ диэн.

ХАС БИИРДИИ РАБОЧАЙ МИЭСТЭҔЭ—ҮЛЭ ҮРДҮК ОНГОРУМТУОТУН, ХААЧЫСТЫБАТЫН!

Тутааччылар ситиһиилэрэ

«Якутсельстрой» мехучастогун коллектива быйыл түөрт ыйга 368 тыс. солк. тутар-таҥар үлэни ыытан былаанын генеральнай бөдөрээккэ 38 тыс. солк., бэйэ күүһүнэн тутууга 24 тыс. солк. аһарда.

Үөһүн Күөллээҕи сибээс отделениетын коллектива (начальник М. П. Петрова) сыл саҕаланыаҕыттан тарифнай дохуокка былаанын 105 бырыһыан толорон социалистическай куоталаһыыга иннинэ иһэр.

Инники иһэллэр

Коллектив жэн туттар үлэһиттэринэн оператор У. Е. Макарова уонна почтальонка Е. И. Неговицына буоллаллар. Киниилэр ыһыаныыларынан кэпсиллэннэҕэ эбии өссө ону онгоруу сорудаҕа 126 бырыһыанна толорулуннэ.

Т. КОМАРОВА.

Коммунист холобура

Болтоноҕо эдэр коммунист Татьяна Седалищева хайыс да сылын техник-осеменаторынан үлэлиир. Кини ороҥуонна сыл ахсын ыытылар биир идэлээхтэр конкуреттэрэ маҥдьытын ситиһиилээхтик кыттар.

Опыттаах осеменатор «Эрчим» комсомольскай-молодежнай фермаҕа быйыл түөрт ыйга 57 ынаҕа, сэтэн ыам ыйын бастакы декадатыгар 21 ынаҕы сиэмэлээн графиктаах тутуһан иһэр.

А. БАНЩИКОВА.

Сорудахтарын икки бүк

Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетын бастыҥ үлэһитэ, коммунист Гаврил Александрович Пестерев салайар түөрт киһилээх бригэдэтэ быйыл 9100 солк. үлэни толорон, сорудаҕын икки бүк куоһарда.

Коллектив ороҥуон киниигэр котельнайы уонна гараһы тутар, ити объектэрэ маҥдьыстаах. Бригэдэ бу күннэргэ Чурапчы күөлүттэн баанньыыкка сайыннар водопроводу тардыыга үлэлиир.

А. ЧИЧИГИНАРОВ.

Оҕуруотчуттар түбүктэрэ

«Мыҥдаҕаайы» совхозтан Болугурдаахы отделениетыгар быйыл 1800 квадратнай метр иэннээх теплицаҕа оҕуруот остаҕа үүнэриллиэхтэрэ. Билигин 6 тыс. көһүйэҕэ оҕуруу суоннаа помидор, 700 квадратнай метрдээх хаптыыста рассадалара олорамцыктара, 556 кубометр маһы хайыттараан сорудахтарын лаппа куоһардылар. Тутааччылартан 12 квартиралаах дьиэҕэ үлэлиир А. Н. Иванов бириэздэтэ ордук кердоруулаах.

М. СВИНОБОЕВА.

Вахтаҕа—парикмахердар

Нэһилиэнньэни олохтааһын биотүнэн хаачыйыы управлениетыгар комсомолка Зоя Николаева салайар парикмахердара сыл түөрт ыйынаан сорудахтарын 109 бырыһыанна толорбуттарэ.

«Сельхозтехника» холбоһук вулканизатора П. А. Попов (снимокка) муус устарга 324 нуорма-чаанны оҥорон, сорудаҕын 28 бырыһыанынан куоһарбыта. Петр Афанасьевич сүрүн үлэтин таһынан иһэрдиигэ эмиэ үлэлиир.

Н. Оконешников фотота.

Комсомолкалар ыам ыйын бастакы декадатыгар

Комсомолкалар ыам ыйын бастакы декадатыгар 200 солк. кэриҥнээх биилэр оҥордулар.

Е. ЛЕВИНА.

● Соловьевтар бачыымнарын өйүүлэр ●

Мин эмиэ көмөлөһүөм

Мин Соловьев нэһилиэгин олохтоохторо бэйэ ыытыыларынан ордор эти, үүтү государствоҕа туттараргга ороҥуон бары гражданнарыгар ынырыыларын толору өйүүбүн.

Бу бачыым ороҥуоммут ССКП КК ыам ыйынааҕы (1982 с.) Пленума Ас-үөл программатыгар туруорбут соруктарын ситиһиилээхтик толоруутугар көмөлөһөрө саарбаҕа суох. Онон мин биир төрөөбүт ыаахтыттан быйыл 200 кг үүтү государствоҕа туттаран бу уонсай дьыалаҕа бэйэм сэмэй ылаантын киллэрэргэ бэлэмнэнэбин.

Г. С. ЭВЕРСТОВ.
Чурапчы с.

Ордор үүтү—государствоҕа

Соловьевтар бэйэ ыыдыйыыттан ордор үүтү уонна эти соҕотуоппара туттараргга ороҥуонна ынырыыларын Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохторо көхтоохтук өйүүлэр.

Киниилэр бу күннэрдээн чуруҥнаан бэрыта 2,6 тонна үүтү, ол иһигэр А. Н. Максимова уонна И. Н. Ермолаев биирдии бэйэлэрэ үстүү центнертэн ордуту, А. Г. Эверстова икки центнери туттардылар.

В. ЯГНАТЬЕВ.

Бастыҥнар аһаҕас суруктарын дьүүллэһэбит

КИЭҺГНИК, КЭЛИМНИК

Тэрээһиннээх, деловой буолуу туһунан производство бастыҥнара республика барыы үлэһиттэригэр аһаҕас суруктарын сиэнэрэн аахтым уонна сүөһү иитиитин үлэһиттэрин иннигэр турар улахан соругу—эти уонна үүтү эльбэтиннэриигин толорор туһугар өссө туох оноруохха сөбүй диэн боппуруоска бэйэм санаабын этэргэ быһаарыллыбыт.

Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытааҕы отделениетын сайыльыктара барыы бөҕүөлэк хоту өтүүтэр бааллар. Үүтү сайын онтон Чыаппаратаабы ардыы сыаҕар таһаллар. Ис суоллар куһаҕаннарынан ардах түстэр эрэ массыына сырыыта хаайтарар. Ол охсуутуттар элбэх үүт-ас аһыйар, буорту буолар. Анаардас ааспыт сайын ити бириҥнииннэн 17 тонна үүт буорту буолбута. Онон, мин санаабар, арыы сыаҕын сайыныын сайыльыстарга чугаһатан Томторго кэһөрүүх баара.

Иккиҥиннэн, ханнык баҕарар үлэһит ситиһиитэ кини билиититтэн, опытыттан тутулуктаах. Биһиги «Кэскил» фермабыт коллектива ыалдьыы Уус-Алдан оройуонун аатырбыт ыанньыксыта В. Н. Пестряков опытын билсиэн баҕарбыта өр буолла да, ыалла илик. Саҥаны бэйэ үлэтигэр олохторбун, производственнай көрдөрүүнү үрдэтэрэ көмөлөһөрүн сөргэ, үлэһиттэри ордук дьулуурдаах, эпиэтиннэстээх оҥороро саарбаҕа суох. Онон бу дьаалаҥа сөптөөх суолланы биэрэргэ уолдьаста.

«Ыһах — үүтэ тылыгар» диэн мэмэҥэ этиллибэт. Биһиги усулуобуйабытыгар сүөһүгэ саамай туһалаах эбии аһылыгынан сиилэс буолар. Ыһахтар бөлүө собулэрэ силлэр, үүттэрэ-астара тутта эбиллэр. Хомойуох ыһыы, биһиги үүтү үчэнээн ыыр комментаатор быстараан ылабыт. Иннинэ ситиһии соҕотоҕун-калаһыытыгар кыһаммыыны күүһүрдүөххэ наада.

Производствоҕа үрдүк көрдөрүүнү ситиһэргэ үлэһиттэн бөҕэтиттэн тутулуктаах аҥыйаҕа суох. Отделениеҕа ыамы ыамыран көтүтэр ыанньыксыттар, үлэлэриэр эҥдээн сыһыанньаһар рабочайдар суох буолбатахтар. Кинилэри иитэр-ойдотор үлэни күүһүрдэн дьиссиплиинэни бөҕэргэтүүгэ коллектив оруолун үрдэтэр сорук турар.

Онон производственнай, плановай, үлэ дьиссиплиинэтин бөҕэргэтүүгэ анаардас экономическай сыдьыын салайтарбакка, кинэг оруттаахтык көрүүхэ, калимник сыһыаннаһыахха.

В. СЛЕПЦОВ,
«Кэскил» ферма старшайа, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера.

ҮҮНҮҮ ДЬЫЛБАТА СААСКЫ КҮННЭРГЭ БЫҺААРЫЛЛАР

Бурдугу ыһааччыга өйдөбүннүүк

⊙ Ыһыыны 5-6 хонугунан бүтэрэр наадаттан барыы агрегаттар иккилии сменаннан үлэлиилэрин сөпкө. Сиэнэ саптарыыны куоттарыма, бириэмэтигэр кылгас болдьоохо ыыт.

⊙ Сиик саҥтарыытын кэнниттэн лущильниктар эбэтэр культиваторы хаамтара охсорго тиэтэймэ. Бааһына почвата сылыйдын, сыыс оттор үрүн сап буола үүнүүнэр. Агрегаттары ол эрэ кэнниттэн үлэлэт.

⊙ Сиэмэни түһэриэх иннинэ лущильниктар эбэтэр культиваторы үстүүттэн итэҕэһэ суох хаамтарыы булгуччулаах. Агрегаттары наар бир хайысхаҥа хаамтарыма, кинилэргэ чэпчэки бараналары холбоо.

⊙ Бааһына буорун кичэйэн таҥастаа, ньуурун коппор. Лущильникка кыраабыллыы, мунньуктардаах тимирдэ эбэтэр буруус маста сөстөр. Онон сиэмэ бир тэҥ дириҥник түһэрин хаччый.

⊙ Сиэмэ 5—7 см дириҥник тимирдиллиэхтээх. Итиитэн дириҥник түһэрдэххэ үүнүүтэ бытаарар, оттон чычаастык түспүт сиэмэ кураантан эбэтэр үөҥ ардахтан хойутаан кэнчээрилиир.

⊙ Лущениелааһын эбэтэр культивациялааһын, сиэмэни түһэрии уонна катоктааһын икки ардыларыгар хонугунан арыттатыыны таһаарыма, үлэ бир күрүс барарын ситис.

⊙ Аммофос — уустук, үрдүк дьаныылаах уоҕурдуу. Гектарга 40—50 кг тиксэрии курдук түһан. Минеральнай уоҕурдуулары сиэмэни кытта рядковай ньыманан киллэриини булгуччу тутус.

⊙ Ыһыллыбыт бааһынаҕа 4-5 хонугунан, бурдук кэнчээритэ саҥа бытыыраан эрдэҕинэ, кылгас тиистээх чэпчэки барананы хаамтаран үүнэн эрэр сыыс оттору ылҕаа, бааһына симгин саптар. Бурдук кэнчээритэ түөрүллүө диэн куттаныма.

⊙ Сиэмэни хаачыстыбалаахтык түһэрдэххэ кэмүллүбэккэ көстө сытар бир даҕаны туорах суох буолуохтаах, бурдук кэнчээритэ бир тэҥник үүнүөхтээх.

⊙ Сааскы хорутуттан салгыы эрдэтээҕи паардары көтөхтөрүүгэ киирэргин умнума. Паардары хорутууну бэс ыйын 10—15 күннэригэр бүтэрэргэ сорукта.

⊙ Сыыс оттору утары охсуһуу бир ордук көдьүүстээх көрүнүнэн хорутар агрегакка предпружиниэ нилмиин буолар.

Сааскы ыһыы үлэлэрэ түмүктэммиттэрин кэнэ бааһына бүтэйин кичэйэн оҥор, харабыллаабыны олохтоо.

ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН УПРАВЛЕНИЕТА.

Алын бэчээти көрүү ●

КҮННЭТЭ КӨМӨЛӨҺҮӨХХЭ

Эркин хаһыата үлэ коллективын бир сыалта-соруйа туруорбутун, итэҕэһи-быһаҕаны арыйыыга уонна туоратыыга, саҥаны, бастыҥы олохтоохтуйа туһаанныах партийнай, профсоюзнай уонна комсомольскай тэриллэлэр бэйэбуой көмөлөһөччүлэриэн буолуохтаах.

Оройуонтан эркин хаһыаттара ити анаалларыы хайдах толороллоруй?

Биһиги райпотребобществоҕа сылдьан маннык эпиэтэ иитиллибит.

А. АДАМОВ, «Кооператор» эркин хаһыатын редактора:

— Биһиги «Кооператорбыт» райпотребобщество партийнай уонна профсоюзнай тэриллэлэрин органынан буолар. Хаһыат нүөмэрдэрин, сүрүннээн, быраабынныктарга таһаарабыт. Матырыйааллары үксүн товаровед Г. С. Платонов бэлэмниир, инники ыстатыйалары партийнай тэриллэттэн суруйаллар.

М. МАТВЕЕВА, комсомольскай тэриллэ секретара:

— Наталья Чикачева редактордаах «Комсомольскай прожекторы» таһаарабыт. Онно, холобур, общественнай бэрэдэк туругар, ыскылаатарга табаары харайыыга, о. д. а. рейдэлэри ыыппыппыт, олор түмүктэрин сырдаппыппыт. Критикаламмыт комсомолецтар С. Дьячковскай уонна М. Монастырев комсомольскай комитеткэ дьүүллэммиттэрэ. Партийнай тэриллэ «Прожектор» сүрүн хайысхатын ыйар. Биирдэ партийнай мунньахха отчуоттаабыппыт. Коммунистическай субуотуньуктарга үлэ хаамыытын сырдатар «Чаҕыланнары» таһаарабыт. Ол үлэҕэ биллэр көмөлөөх.

«Кооператор» нүөмэрдэригэр эргиэн ветераннара А. В. Тимофеев, М. Е. Софронов ахтыылара, пекарня уонна остолобуой коллективтарын үлэлэрин туһунан салайааччылар суруктара бэчээттэммиттэр. Соторутаабыта киллэп туһунан - хаһыат аналлааах нүөмэрэ таһаарыллыбыт. Онно киллэп историятыттан консультациттэр, бурдуктан туту астыахха сөбүн туһунан туһалаах сүбэлэри биэрбиттэр, о. д. а. кэрэхэбиллээх матырыйаалар бааллар.

Ол эрээри барыта эриэ-дэхси үчүгэй буолбатах. Бастакытынан, критическэй суруктар, олорго туох дьаһаллар ылыллыбыттарын тустарынан суруйуулар суохтарын кэрэхтэ. Иккиҥиннэн, хаһыат корреспондентскай актива ыараҕас.

х х х

Итинник итэҕэстэр олоҥу-дьаһаҕы хаччыйар производственнай управление коллективыгар эмиэ бааллар. Хаһыат нүөмэрдэрэ атын атын аттарыныы таһаарыллаллар. Оттон ол сыыһа. Эркин хаһыата, ити «Кооператор» курдук, чэпчу аттаах буолуохтаах. Нүөмэрдэр ис хоһоонноро дьаданы. Холобур, «Юность» 1982 сылааҕы иккис нүөмэригэр «Үрдүк ерегэйдээх Октябрь» диэн уопсай тыллаарынан суруллубут ыстатыйа, «Октябрь көрсүүнэ» хоһоон уонна бир эҥэрдэ телеграмма суруллубуттар. Итиннэ бүппүт.

Хаһыат араас сыллаарга тахсыбыт 10-тан тахса нүөмэрдэрин ырытан көрүүгэ бир да үлэһит мөлчу аата-суола ыйыллан хайҕаммытын да, критикаламмытын да булбатыбыт.

Үлэ дьиссиплиинэта, үлэ бүтэһиктээх түмүгэ политическай-эйгэр үлэлэтэн быһаччы тутулуктаах. Эркин хаһыаттарын ис хоһоннорун кэнгэтиигэ, дириҥэтиигэ улахан болҕомто уурулуохтаах.

Алын бэчээти күннэтэ салайыы — партийнай үлэ боччумнаах сорудата. Райпотребу, олоҥу-дьаһаҕы хаччыйыы управлениетынааҕы партийнай тэриллэлэр инникитин итиннэ учуоттуох тустаахтар.

М. МИХАЙЛОВА, «Саха олох» редакциятын отделын сэбиэдиссэйэ.

Карл-Маркс-Штадт. Былыр, ГДР-тар Карл Маркс сылынан биллэриллибит сыалга, научнай коммунизмы теоруттэччи аатын сүгэр куорат олохтоохторо, республика норуотун буттүүнүн курдук, идеялара немец сиригэр-уотугар социалистическай тутуу практикатыгар олохха киллэриллар улуу мыслителин чиэстиллэр.

Снимокка: К. Маркс мемуемыгар (советскай скульптор Л. Кербель үлэтэ) митинг.

АДН — ССТА фотота.

УРУККУ ИТЭҔЭСТЭРИ УЧУОТТААН

Оттоохуҥна биһиги ороуоммут 40 тыс. тоннаҕа кырбиини 16 сыл анараа өттүгэр ылан турардаах. Онтон ханнык сыллардааҕы көрдөрүүлэр олус мөлтөхтөр. Холобур, былырыын, от төһө эмэ үүммүтүн үрдүнэн, совхозтар баара-суоҕа 25,8 тыс. тоннаны соҕотоҕун-калаан ороуон үрдүнэн былаан 65 эрэ бырыһыан толоруллубута. Барыта 61 тыс. гектар ходуһаттан 44 тыс. гектара эрэ оттоммута. Ол үрдүнэн хомуур балаҕан ыйын 20—25 күннэригэр тиийэ тардыллыбыта. Сүүстэн тахса оттуур звенолаан былаанын бэрт аҥыйаҕа толорбута.

Кырдьык, үрахтар уонна уруйалар ходуһалара, ууга ыалдьаннан, тилэри оттоммотохторо. Ол эрээри сүрүн бириҥнииннэн тарааһын мөлтөҕө, күн-дьыл уратыларын учуоттаан үлэлэбэтэх буолбуттара. Техника ойгоон таһаарыыта олус намыһах этэ. 14 кэлим механизациялаах звенолартан аҥыйы үчүгэй көрдөрүүнү Соловьев отделениетыттан М. Д. Николаев уонна Болтоготтон П. П. Соловьев салайбыт звенолара ситиспиттэрэ. Кинилэр биирдии кинилэхэ тиксэриини 106-лыы, 103-түү тоннаны соҕотоҕун-калаабыттара. Оттон атын итиннэ звенолар ортотунан 51-дии эрэ тоннаны оттоон былааннарын аҥарын эрэ толорбуттара. Техника саҥалаанан туруута маассабайдык таһаарыллыбыта, үлэни былааннаһын үгүс итэҕэстэрдээх этэ.

Ороуоннаабы агропромышленнай холбоһук совета быйыл 15 кэлим механизациялаах звенону үлэлэтэргэ быһаарда. Онтон 4-дэ В. Исаков ньыматынан оттуоха. Былырыын биһиэхэ аҥыйах ахсааннаах техниканы уонна үлэһити эрэйэр ити прогрессивнай ньыманан бир эрэ звено үлэлэбитэ. «Сельхозтехника» холбоһук ити сүүн звенолары барыы наадалаабынан бастакы уочарат хаччыйыахтаах.

Аҥыйы сайын 26 механизированнай аҥардаах звено 276 тонна (биирдии кинилэхэ 18-тыы тонна) оту соҕотоҕун-калаабыта. Итиннэ коле-илии звенолаах 215-тии (биирдии кинилэхэ 15-тии) тоннаны оттообуттарыгар тэҥнэн көрүү. Ордук мөлтөхтүк Субуруускай аатынан уонна механизированнай аҥардаах звенолары хаччыйыахтаах. Биригэдэлэр көҥө сылдьар мастерскойдаах, сваркалыыр агрегаттаах, солбуйар тракторлаах уонна оттуур техникалаах буолуохтаахтар, звенолаҥа нэдиэлэҕэ бирдэн итэҕэһэ суох сылдьыахтаахтар. Оттон ыраах сирдэргэ оттуур звенолар сваркалыыр агрегаттарынан хаччыллыахтаахтар. Хас биирдии звено аҥыйы сыллардааҕар 80—100 тоннанан элбэҕи оттуурга соруктаныахтаах.

Кэлим механизациялаах звенолар оттуур ходуһалара кыраҕаһынан быйыл келеенилиинэн үлэлиир звенолар ахсааннара элбэтиллэн 42-гэ тиэрдиллиэхтээх. Аҥыйы сылга киниилэр көрдөрүүлэрэ механизированнай аҥардаах звенолар көрдөрүүлэриниэҕэр үрдүк буолбута. Холобур, В. П. Седалищев П келеенилиинэн үлэлиир звенота биирдии кинитигэр 60-нуу тонна оту бэлэмнэбит көрдөрүүтүн механизированнай аҥардаахтартан үс эрэ звено аҥарбыта.

Быйыл келеенилиинэн үлэлиир звенолар соҕотоҕун-каланыахтаах от 20

(Бүтүүтүн, 4 стр. көр).

Эрдэттэн бэлэмнэниэҥ— элбэҕи оттуоҥ

Техника саҥалаанан туруута маассабайдык таһаарыллыбыта, үлэни былааннаһын үгүс итэҕэстэрдээх этэ.

Ороуоннаабы агропромышленнай холбоһук совета быйыл 15 кэлим механизациялаах звенону үлэлэтэргэ быһаарда. Онтон 4-дэ В. Исаков ньыматынан оттуоха. Былырыын биһиэхэ аҥыйах ахсааннаах техниканы уонна үлэһити эрэйэр ити прогрессивнай ньыманан бир эрэ звено үлэлэбитэ. «Сельхозтехника» холбоһук ити сүүн звенолары барыы наадалаабынан бастакы уочарат хаччыйыахтаах.

Аҥыйы сайын 26 механизированнай аҥардаах звено 276 тонна (биирдии кинилэхэ 18-тыы тонна) оту соҕотоҕун-калаабыта. Итиннэ коле-илии звенолаах 215-тии (биирдии кинилэхэ 15-тии) тоннаны оттообуттарыгар тэҥнэн көрүү. Ордук мөлтөхтүк Субуруускай аатынан уонна «Чыраҥчы» совхозтар звенолара үлэлэбиттэрэ. Эрилик Эристиин аатынан совхоз механизированнай аҥардаах звенолара биирдии отчукка 25-тии тоннаны соҕотоҕун-калаабыт буоллахтарына, үөһэ аатаммыт совхозтар көрдөрүүлэрэ баара-суоҕа 11-12 эрэ тоннаҕа тэҥнэспиттэ.

Техника үлэтэ, биллэн турар, кинини көрүүттэн-харайыыттан тутулуктаах. Онон быйыл 5 техническай көрүү бириэдэлэрэ тэриллиэхтээхтэр, ол иннитэн «Сельхозтехника» холбоһук бириэдэтэ Одьулуун, Хатылы уонна Болтоного кэлим механизациялаах

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҢЫЫ
АНАЛЛААК ТАМАҺЫЫ № 5

ӨЛГӨМ ҮҮТ ИҺИН КҮРӘХТӘҺӘЭЧЧИЛӘР

ФЕРМАЛАР

Бастыы колонкаҕа — кыстын сэттэ ыйыгар хас биирдии фуражнай ынахтан үүтү ыаҥын, иккискэ—ол иһигэр быйыл түөрт ыйга (кг).

ИККИ АНГАР ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристини аатынан совхозтан

«ЫВСЛКС 60 сыла»	965	679
Куурҥуна	668	354
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Уу Орустаах	759	513
Талаан	633	371
«Чурапчы» совхозтан		
«Эрчим»	811	532

ИККИ ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристини аатынан совхозтан

«Маарыччан» I	646	432
«Сыркыс»	596	405
«Дьулуур»	541	341
Үөрүн Алаас	495	322
«ЫВСЛКС 50 сыла»	498	357
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Куула Күөл	670	434
Үрэх Күөрэ	677	416
Талай Дириҥэ I	553	394
«Чурапчы» совхозтан		
«Артыс»	600	331
Хомустаах	290	181
Субуруускай аатынан совхозтан		
«Эрчим»	657	395
«Мыҥдаҕаайы» совхозтан		
«Юность»	683	408
«Сардаана»	617	478
Кыстык Кутда I	548	340
Кыстык Кутда II	509	351
«Юбилейнай»	443	296

ЫАННЬЫКСЫТТАР

ТҮӨРТ ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристини аатынан совхозтан

Ксенофонтова В. Н.	1325	930
Контоева Н. П.	1154	657
«Чурапчы» совхозтан		
Иванов М. И.	1620	999
Субуруускай аатынан совхозтан		
Егорова Е. В.	1050	623
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Слепцов В. Ф.	1168	563

ҮС ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристини аатынан совхозтан

Осипова М. Е.	966	626
Дьячковская М. Н.	846	549
Софронова Д. И.	993	744
Софронова А. В.	993	528
Никитина М. В.	1441	904
Сивцева Д. П.	759	568
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Толстоухова А. Р.	1119	749
Субуруускай аатынан совхозтан		
Павлова М. П.	923	566
«Мыҥдаҕаайы» совхозтан		
Брызгаева Т. Т.	903	607

ИККИ АНГАР ТЫҺЫЫНЧАЛААХТАР

Эрилик Эристини аатынан совхозтан

Лукина Н. Д.	792	543
Никитина Е. Е.	890	592
Романова А. Д.	1242	746
Федорова Е. М.	655	350
Протасова А. Г.	1051	727
Монастырева К. М.	589	354
Платонова Н. П.	565	359
Адамов П. П.	873	578
Карл Маркс аатынан совхозтан		
Артемьева Н. С.	759	496
Седалищева А. П.	944	621
Дьячковская Х. С.	1026	600
Местникова М. Н.	682	346
Сокольникова А. С.	923	620
Гоголева У. П.	851	652
Местникова М. И.	865	507
Субуруускай аатынан совхозтан		
Кривошапкина П. Ф.	1101	712
Седалищева Л. П.	900	505
Егорова М. Н.	850	507
Борисов М. М.	617	338
«Чурапчы» совхозтан		
Никифорова А. А.	937	602
Игнатьева А. М.	803	511
Макарова П. М.	537	356
«Мыҥдаҕаайы» совхозтан		
Дьячковская Н. М.	764	550
Игнатьева М. Д.	689	489
Егорова А. Г.	597	358
Игнатьева Е. В.	674	346
Кузьмина П. В.	724	493
Попов Л. Д.	798	563

Олоҥу-дьаһаҕы хааччыйыы управлениетын тас таҥаһы тигар биригэдэтэ сыл түөрт ыйыгар былаанын 1900 солк. аһарда.

Снимокка: коллектив бигэр бастыҥ инстаниьэҥэ А. Е. Барашкова.

Н. Оконешников фотота.

ҮҮККЭ УОННА ПРИВЕСКЭ

БАСТААН ИҺЭЛЛЭР

ҮҮТ ЫАМЫГАР

Бастакы колонкаҕа — кыстык сэттэ ыйыгар фуражнай ынахтан үүтү ыаҥын, иккискэ—ол иһигэр быйыл түөрт ыйга (кг)

Карл Маркс аатынан совхозтан		
Кириллина Р. П.	1044	664
Иустинова Е. С.	1032	684
Дьячковская А. П.	916	618
Эрилик Эристини аатынан совхозтан		
Герасимова Л. Д.	911	644
Субуруускай аатынан совхозтан		
Кривошапкина С. Г.	955	604
«Чурапчы» совхозтан		
Филиппов Я. Д.	1139	818

БОРООСКУ КӨРҮҮТҮГӘР

Бастакы колонкаҕа—биир бороску кыстык сэттэ ыйыгар эбиллиитэ (кг), иккискэ—суукка-таҕы орто эбиллии (гр).

Карл Маркс аатынан совхозтан		
Петров В. Н.	145,5	700
Барашков Е. С.	131,6	625
Николаев Н. А.	113,4	565
Субуруускай аатынан совхозтан		
Миронова З. Е.	99,5	464
Эрилик Эристини аатынан совхозтан		
Макаров Н. С.	193,0	883
Протодьяконов Н. А.	130,3	622
Попов Е. Г.	126,2	592
«Чурапчы» совхозтан		
Демьянов Н. Н.	221	1000
«Мыҥдаҕаайы» совхозтан		
Гермогенова У. Д.	119,9	557
Лыткин Г. М.	109,8	511

ХААЛЫЫЛААХТАР

ҮҮТ ЫАМЫГАР

Карл Маркс аатынан совхозтан		
Попова М. Г.	307	142
Варламова И. Н.	335	158
Эрилик Эристини аатынан совхозтан		
Федотов И. П.	375	223
Алексеева М. Н.	349	246
Субуруускай аатынан совхозтан		
Христофорова П. М.	313	143
Яковлева М. П.	376	180
«Чурапчы» совхозтан		
Никифорова А. Д.	258	211
Макарова А. М.	260	217
«Мыҥдаҕаайы» совхозтан		
Собакина С. С.	265	207
Наумова М. М.	350	214

БОРООСКУ КӨРҮҮТҮГӘР

Карл Маркс аатынан совхозтан		
Сорокоумова А. П.	54,5	260
Попов С. Ф.	63,4	300
Субуруускай аатынан совхозтан		
Монастырев Е. Е.	54,5	242
Яковлев И. И.	55,3	305
«Чурапчы» совхозтан		
Павлова М. М.	50,5	240
Коркина М. Г.	50,6	240
«Мыҥдаҕаайы» совхозтан		
Герасимов А. Е.	55,3	262
Николаева М. П.	59,3	276

Отделениелар кыстык сэттэ ыйыгар көрдөрүүлэрэ

Бастакы колонкаҕа — 1 фуражнай ынахтан үүтү ыаҥын (кг), иккискэ — бороску орто эбиллиитэ (кг), үһүскэ — ынах сүөһү өлүүтэ.

Одьулуун	565	103,8	84
Мугудай	528	87,4	29
Бахсы	535	80,2	28
Хоптоҕо	405	103,4	40
Хадаар	580	90,5	24
Хайахсыт	440	99,1	49
Чакыр	575	101,0	43
Сылаас	499	80,3	89
Килэгэй	316	60,0	39
Арыылаах	367	100,0	34
Хатылы	458	68,6	107
Болтоко	473	71,8	40
Болуур	448	79,9	68
Соловьев	440	84,8	38
Ор. урдунэн	**458**	**89,2**	**712**

Кыстык сэттэ ыйыгар оройуон совхозтара үүтү валовой ыаһын былаанын 82,9 эрэ бырыһыан, государствоҕа атыылаһыы сорудаҕын баарасуоҕа 84 бырыһыан толордулар. Графиктарын 47 ыанньык фермалартан 17-лэрэ, 341 ыанньыксыттартан 104-тэрэ эрэ тутуһан иһэллэр. Ол иһигэр Бахсыта уонна Хайахсыжка сорудаҕын толорбут биир да ферма, оттон Соловьевка биир да ыанньыксыт суох. Көрдөрүү ынах моссаабайдык төрөөбүт кэмнэр, муус устарга, даҕаны күттүөннэрэхтик үрдэөбэтэ.

Итинник улахан хаалыы бириччиилэтин быһаарарга бахсыларыгар ыалан көрүөҕүн. Манна бөлөмнөммит талахтарыттан уонна дуоҕалаҥыттан эбии аһылыкка бэрт дуона суоҕун туһаннылар. Бу күннэргэ сүөһүгэ комбикорму тымныы уутка булкуйан сиэтэ оороллор. Ону да сорох күннэргэ, бөҕө-бөҕө. Субуруускай аатынан совхоз Хатылыытаҕы отделениетын сүрүн фермэтигар Лахалдыыгы ыанньыксыттар үлэ режимин тутуспаттар, эбии аһылык кичэллээхтик бөлөмнөммэт. Баар да синиэс көдьүүстээхтик туһанылыбат. Үгүс сирдэргэ ынах синиэнэ кытары үлэ, этэттээбин ыатыар эрэ ыытылар.

Адыас аҕыйах үүт ыанарын урдүнэн, таҕарынаһа сыл бастакы түөрт ыйыгар 74,6 эрэ бырыһыанна тэгнэстэ. Биричиинэтэ, биллэн турар, ньыгэйгэ аһары иһэрдии. Ону таҥа тымныы саас буолан суол-иис ороҕо диэри туран биэрбитин үрдүнэн, ангардас үүт хаачыстыбатын иһин охсуһуу иилэтэтулкуйбутуттан муус устарга 7 тонна үүт туһаҕа турбата. Ити барытын түмүгэр государствоҕа эбэх иэскэ киирдибит. Ону, ыам ыйыгар 805 тоннаны туттардахпытына эрэ, сабар ыыхтахпыт.

Үүт-ас абиллэр, кыстык түмүктэнэр кэмигэр хас ферма ахсын производственнай уонна плановай дьиссиплиинэ иһин эпиэтинэһи мунутуурдук үрдэтии — хаалыыттан тэхсэр суол итиннэ.

Тыа хаҺаайыстыбатын управлениета.

ИТИИ ЧЭЙДЭЭХ, МИННЬИГЭС АСТААХ

Сахха киин уһаайбатыттар, ийан суолуттар олорор Дириҥ бөһүөлэгэр, калэччи-бараччы үгүс буолаччы. Араас наадаҕа, кыһалҕаҕа сылдьаччылары миннааҕы остолобуой кыһаннарысайыннары малдьы минньигэс тотоойу бүлүүдэлэриэн, итии чэйиэн, сөрүүн кымыһыанан көрсөччү.

1974 сыллаахха аһылыарыттан остолобуой райпотребсоюзка общественнай аһылык биир бастыҥ предприятиэнэ биллэн барбыта. Коллектив кэнники сылларгa социалистическай куоталаһыыга кыайыылааҕынан тахсан көҥөрүллэ сылдьар ыампылыанан наҕараадаламмыта, харчынан биримийэламмыта. Аастыт юбилейдаах сылга даҕаны бу 9 чилиэннээх коллектив урдатиллибит эбэҕэтэлистиботин лаппа аһары толороон куоталаһыы кыайыылааҕынан ааттаммыта. Ол тэтимнэрин общественнай аһылык үлэһиттэрэ пятилеткэ үһүс сылыгар даҕаны ыһыктыбатылар. Бастакы кварталга райпоҕа бастыҥ көрдөрүүлэммиттэрэ. Первай Маайы көрсө остолобуой табаарын эргиирэ 27,8 тыһ. солк., бэйэтин бородуукуйатын кэмэ 24,4 тыһ. солк. тэҥнэһэн туһаммаах былааннар куоһарыллыыбыттара.

Бөһүөлэк олохтоохторо остолобуойга астанар ораас кулинарнай отоһуктары хамаҕатык атыылаһаллар. Кондитердар астарын хаачыстыбата, үгэс курдук, үчүгэй буолаччы.

Үөрүн Алаас механизированнай фермэтин сүөһүттэрэ итии аһылыгынан тиһигин быспакка хааччыйар бу остолобуой үлэһиттэригэр махталларгa эҥин улахан.

Коллективы ЫВСЛКС чилиэнэ Надежда Саввина салайар. Кини Москва анныгыаҕы чохтоох бассейн эргиэн-кулинарнай училищетын бүтэрбэтэ. Дойдутугар 1977 сыллаахха кэлиэҕиттэн остолобуойга сэбиэдиссэйдиэн. Диригиэҥи эргиэн предприятиэтин профкомун председателэ, кини агитштаб чилиэнэ.

Манна үөрүнүк үлэлээбит дьоннорунан повар В. Е. Мартьянова уонна кондитер С. В. Каженкина буолаллар. Остолобуой биир опыттаах үлэһитэ П. И. Ноговицына предприятиэ салалтатa соторутааҕыта ордук ыарахан участокка, пекарняҕа, сэбиэдиссэйиэн анаабыта.

Быйыл даҕаны бастыҥ кооператордар болҕотоммит кирбиилэрин ситиһиилээхтик ылалларыгар эрдиэххэ сөп.

М. ТРОФИМОВА.

ЭРИЭ-ДЭХСИТИК ҮЛЭЛИЭХХЭ!

Муус устарга социалистическай куоталаһыыга

Бастакы бөлөххө

БАСТААТЫЛАР

«Якутсельстрой» механизатога (начальник И. С. Артемьев, партийнай төрүөтэ секретаре Н. Ф. Максимов, профком председателэ С. А. Шадрин).

Эт-үүт комбината (С. Д. Макаров, З. М. Монастырева, А. Ф. Васильева).

ХААЛЛА

Лесопункт (Г. Н. Евграфов, М. Р. Габышев, А. М. Пестерев).

Иккис бөлөххө

БАСТААТЫЛАР

Олоҥу-дьаһаҕы хааччыйыы управлениета (Н. М. Наумов, П. М. Пермякова, И. С. Никифорова).

Киносеть (А. М. Слепцова, М. А. Никитина, А. М. Пермякова)).

Культурнай олох сонуннара

СЦЕНАҒА — „ХАРАЧААС"

Соторутааҕыта П. М. Решетников аатынан народнай театр коллектива П. Попов «Харачаас» диэн пьесатын туруорда.

Ыччат таптаан ыллыыр «Ол сүүрбэ сылааҕы комсомол оҕолор» диэн ырыа автора, биһиги бииргэ дойдулаахпыт П. П. Попов бу айымньыта көрөөччү дьүүлүгэр аан бастаан таһаарыллыбыта. Пьесаны Илин Сибиирдээҕи культура институтун студена А. Павлов туруорда, режиссер — Н. Заболоцкая.

Пьесаҕа гражданскай сэриигэ геройа И. П. Михайлов — Харачаас бойобуой сырыыларыттан чаҕылхайдара — Аммаа тетүрүктиэмит гарнизонуттан Якутскайга сибээһи сохтуу киириитэ кердөрүллүөр. Бу — айымньыттан быһа тардыы, айымньы бииргэ лоскуйа эрэ.

Герой хорсунун-хоодуотун, санаа үөскээн эрэр Советскай былааска дириҥ бэриниилээҕин, саха дьаҥаннылара кыһыл сэриилиттэргэ үтүө сыһыаннарын, кинилэр уһуктан эрэр өйдөрүн-сааналарын тиэрдиигэ туруораччы А. Павлов элбэхтик, айымньылаах-тык ҥлаазбитин бэлиэтиир наадалаах.

Сүрүн сценаҕа — Харачаах (артист А. Павлов) кытта көрөөччү бастаан пьеса маҥнайгы кестүүгүгэр, разведкаҕа бараары турдаҕына, көрсөр Итинтан кэлин герой үс тогуллаан — суолта тоҕуурга түбэһиллэриигэр, саха дьаданныта Киргизлэй оҕонньордуун уонна Дүөдэҕэ баар кыһыл этэрээтиннии көрсүһүүлэриттэр, элэгэс кестүтэлэн аахар. Араас быһыытамайтыта герой ис туруга уларыйыытын артист тутуларынан - хаптарынан, мимикатынан, куолаһын уларыйыытынан көрөөччү итэҕэтэрдин арыйда. Атын оруоллары тоҕоостоолуттан В. Герасимов (баай Бусхаков), В. Саввин (Харачаас уола Буокай), П. Попов (Киргизлэй) ордук кыайа-хоото тутан сонньоотулар.

Айымньы туспаҕай музыкальнай киэргэтиитэ оччотооҕу хэм уратытын көрөөччү өйүгэр-санаатыгар тиэрдэргэ ордук көмөлөстө. Пьеса туорт кестүүтүттэн үһүгэр декорация уларкайбата. Бу көрөөччүгэ мунаҕы үөскэтэ. Маны зимикатын учуоттуохха.

Айымньыта И. П. Михайлов — Харачаас кэргэнэ Акулина, кыыһа Варя, баайга нитиллан кэлин бандьыыттарга холбоспут уола Буокай, кыһыл кэнгүстээх Бодойбоо уолаҥ баран баран ыарыһах буолан эргиллибит, кэлин бандьыыттары кытта ытыһыны кэмитэр өлбүт уола Захар эмиэ кестеллор. Ол эрээри ити персонаастар сүрүн герой обраһын арыйыыга көмөлөрө кыра. Ол да иҥэн буолуо, бу хартыыналар сценаҕа туруоруута киллэриллибэтахтэр.

Баҕарыы быһыытынан этэхха, авторы кытта сөпсөһөн, айымньыны өссө чочуйан хааналлыт диэн ортотуттан үчүмэх тахсыбыт герой обраһын өссө ыллыыраныахтаах, кэнг оруттаахтик аһан көрдөрөр ордук буолуох этэ.

Т. КАРПОВА,
М. МИХАЙЛОВА.

КЭРЭХСЭБИЛЛЭЭХ БИЭЧЭР

Нөһилиэннэни олох-дьаһах өнөтүнэн хаччыыр управление коллектива ааспыт баскыһыанньаҕа ороҕуоннааҕы Культура дьиэтигэр «Мода уонна биһиги» диэн тематическай биэчэри ыытта.

Уйгуну-быйаны уһаатар күүрэннээх үлэнэн, ыччат кэпсээх ырыатынан киэркэйэн кэлбит Улуу кыайыы күнүнэн мустубут дьону эҥэрдэлэн кыргыттар ансамбллара «Ньургуһуннар» диэн ырыаны толорор.

Оттон тыылы комбинат кылаабынай бухгалтера Е. В. Левина ылар.

Комбинат сыл түөрт ыйыгааҕы былаанын сүрүн көрдөрүүлэргэ толоран кэлэр. Е. П. Ноговицына биригэдьиирдээх атах тангаһын сыаҕын рабочайдара, А. М. Амосова сэбиэдиссэйдээх инстэнньэнэр, П. И. Шестаков салайар тутаччылара туспаах быланнарын аһары толорторсоолор. Коллектив Л. Г. Кайдалова, Н. С. Татаринов, Д. Т. Фомина, И. С. Никифорова уо. д. а. производство бастыҥнарыы ыччаттарынан киэн туттар.

Биһиги бүтүннүү дьоллоох, көҥүл олохпутун ытык сэриитэ сылларытар түөстэриҥэн көмүскэспит буойуннартан биирдэстэрэ С. М. Максимов уонна сэриитэ ыар сылларытар комбинакка аан бастаан үлэлии кэлбит, билигин ыччат наставника, Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлүк үлэһитэ, «Почуот Знака» ордена кавалера Е. П. Ноговицына кылгас ахтыыларын мустубут дьон болҕойон иҥиттилэр. Комсомольскай тэрилгэ секретара М. Ефимова ыччаттар аттарыттан киниларгэ сибэкки дьөрбөтүн туттарда.

Ити кэнниттэн эпидиаскобунан 20-с сыллартан саҕалаан модалары көрдөрдүлэр. Биилигиги модалары үлэһиттэр бэйэлэрэ тахсан демонстрациялаатылар. Бу барыта ис киирбэх быһаарыылаах ыытыллыбыта биэчэри ордук туспарда.

М. НИКОЛАЕВА.

УРУККУ ИТЭҒЭСТЭРИ УЧУОТТААН

(Бүтүүтэ. Иннин 2-с стр. көр).

ырыаһыанны оттуулларга сыҕаҕалаан. Кинилэри кэлэ охсорунан уонна мунньарынан толору хаачыйдахха наада. Райпотребобщество совхозтарга от сэбин-сэбиргэлин, балаакканнары, о. д. а. атыылаһыны эрдэттэн тэрийиэхтээх.

Тыа хаһаайыстыбатын министерствота быйыл активнай вентиляциянан 600 тонна оту куурдарга, 3000 тонна оту престиирдэ сорудах тиэртэ. Бу ҥалаар техническай дьаһаллара эмиэ эрдэттэн ыыллыахтаахтар.

От хомуурдар эбии төлөбүрдэр усулуобуйалара үлэ бүтэһиктээх түмүгүнэн көрөн төлөнөр гына саҥалыы оҥоһуллуохтаахтар.

Былырыын тэрээһин уонна көҥүлээһин кыаллыбакка 17 тыһ. гектар сир оттомокко хаалбыта. Совхозтар быйыл итинник быһыыны хатыгыа суохтаахтар.

Быйыл от хомуурдар ороҕуонга 2 тыһ. кибин быһаччы кытыаҕа, хас биирдии үлэһит 19—20 тоннаттан итэҕэһэ суоҕу оттуура былааннанар.

Атропромышленнай холбоһук сүөгэй кулун тутарга буолбут киэн ыныгыылаах мунньаҕар ходуһалар ууларын түһэрии боппуруоба көрүллүбүтэ. Былырыын үрэхтэр киэн баҕарахтарын, үүгүс алаастар ходуһаларын уу ылан сиэтэ оттомокко хаалбыттара. Быйыл даҕаны ити сирдэр уутуйаллара күүтүллүөр. Онон ууну түһэрии, ходуһалары куурдуу үлэлэрэ эрдэттэн саҕаланыахтаахтар. Уу мустар сирдэрин бульдозерынан астарыы, быһыттары аһыталаһын киинэнэн, быланнаахтык ыытыллыахтаах.

Быйыл «Чурапчы» совхоз Килэҥкитээҥи отделениетыгар 5 кибилээх, 3 тракторлаах, 1200 гектар ходуһалаах аналлаах эгено тарилгэ 80 гектарга албэх сылдьаах оту, 30 гектарга күүгүнгү оруобуу ыыһыаҕа, 300 гектардаах ходуһаны туспаран оторуоба, 300 тонна оту соҕотуоҥкалыаҕа. Звено ардахтатыгыны, бүтэйдээһини, уоҕурдуулары кыллэриини, о. д. а. үлэлэри эмиэ байэтии күүһүнэн ыытыаҕа. Бу—сонун хардыы. Эбиилигиттэн итинник идэтийбит звеноларга эбии тэриллиэхтэрэ.

Пятилетка үһүс сылыгар ороҕуон совхозтара 40 тыһ. тонна оту соҕотуоҥкалыахтаахтар. Бу сорудах толоруу Ас-уол программатын олохтоохтуларын дьоһуннаах усудуобуйатынан буолуоҕа. Онно эрдэттэн кичэллээхтик баланнаныаҥ.

В. ЕРМОЛАЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлениетын кылаабынай агронома.

Махталбытын тиэрдэбит

Биһиги, Якутскайдаҕы тыа хаһаайыстыбатын техникумун III курсун үөрэнээччилэрэ, практикабытыгар иккиэ буолан Карл Маркс аатынан совхоз Үрэх Күөрэтээҥи участогар үлэлээтибит. Салайаччыбыт ветфельдшер М. Н. Неустроева, ааҕыах да хонукка буоллар, бэйэтин баай опытыттан биһиэхэ эбэҥи бэриэстэ, талбыт идэбитин үөскэтэн начальнигар эмиэ биллэрэн көрбүтүм да, туһа суох.

Быйыл муус устар 7 күнүгэр Посельскай Д. диэн монтер кэлэ сылдьыбыттыгар өппүппүн: «Телефонун звонога сибээс уэльигар тиийэр, почтатан звонок маҥна кэлэр. Онтон ордук эйиэхэ туох наадалый?» диэн бэйэбиттэн ыйытыыта. Онуоха кинилиин сылдьар атын монтеру кордөөн-аатҕаан дьиэбэр илдьэн бөрөбөриэлэппитим: хантан сибээс баар буолуой? Кибиим: «Сеп. көрүөхпүт» диэбитэ да, уҥа тааһы бырахпыт курдук, малийдэ.

Хаһаанна диэри бу салҕаныай?

И. КОРКИН.

Мугудай.

Төлө барар телефон

Квартирабар баар телефонунан аспыт сылларга Якутскайы, республика ороҕуонарын кытта эрэйэ суох кэпсэтэр этим. Оттон 1982 сыл от ыйыттан ыла ороҕуон киинин да кытта сибээстэспэт буоллум. Чурапчыттан тахсар монтердарга мэлдьи этэбин, маннааҕы сибээс отделениетын начальнигар эмиэ биллэрэн көрбүтүм да, туһа суох.

Быйыл муус устар 7 күнүгэр Посельскай Д. диэн монтер кэлэ сылдьыбыттыгар өппүппүн: «Телефонун звонога сибээс уэльигар тиийэр, почтатан звонок маҥна кэлэр. Онтон ордук эйиэхэ туох наадалый?» диэн бэйэбиттэн ыйыппыта. Онуоха кинилиин сылдьар атын монтеру кордөөн-аатҕаан дьиэбэр илдьэн бөрөбөриэлэппитим: хантан сибээс баар буолуой? Кибиим: «Сеп. көрүөхпүт» диэбитэ да, уҥа тааһы бырахпыт курдук, малийдэ.

Хаһаанна диэри бу салҕаныай?

И. КОРКИН.

Мугудай.

Билсин: САНА КИИНЭЛЭР

30-ус сылларга. Ленинград. Тыа сирин олохтоохо Никита Федотов олус кыбыстанньатыттан консерваториябаҕа киириэ экзаменнары кыайан туттарбат. Ол иҥин тиэмиэрэрэ Нева өрүскэ түспүтүн милиционер «куйуурдаан» таһаарар.

Дьэ, итинник Никита милицияҕа түбэһэр уонна онно устуунан үлэлии хаалар. Бастаан утаа киниэхэ отделениеҕа дьуһуурустубалыыры эрэ итэҕэйэллэр. Ол эрээри ити да дьуһуурустуба уоскуо үчүгэй өруттээх: ыала кыыс Зоялаа телефоннаан уонна кимин эмиэхэ эрэ серенада ыллаан тахсар кыахтанар.

Тиһэҕэр, Никитаҕа, дьэ дьиҥнээх дьылаланы итэҕэйдэлэр: алмааһы уорбут кыраныысса таһыгаҕы саайканы саралаһыыта көмөлөһүннэроллор.

Итиннэ салгыы лиэнтэ геройа үгүс көрдөөх туһаныы, кутталлаах быһыылаанныы көрсөрүн «Ленфильм» студия ыам ыйыгар кылгас болдьохтох кэлэр «В старых ритмах» диэн сана хартыынатыгар көрүөххүт.

Бу ыйта эмиэ кылгас болдьохтох кэлбит «Языческая мадонна» диэн детективкэ олоҕурбут комедия музейтан сыаната биллибит күнду античнай скульптураны баламаттык уоруну арыйыыны кытта билиһиннэрэр.

С. ДАНИЛОВ.

«Сана олох» хаһыат редакцията Чакыртан Эрилик Эриэмин литературнай музейын үлэһитэ Н. В. Филипповтан музейга сурутуллубут «Полярная звезда» сурунаал 1982 сылларыгар 1, 4, 5, нүөмэрдэрэ кэлбэтэхтэрин, быйыл «Литературная Россия» хаһыат 9, 10 нүөмэрдэрин эрэ ылбыттарын туһунан суруйу туппута.

Сурук хаһыакка баҕаастыммакка эрэ ирдэбилэ ыытыллыбыта. Ол сүннүүнэн сибээс узелын начальника С. Н. Дьячковскай бириэхэ маннык эпиэутээтэ:

«Аспыт сылларыгар сурутуу итэҕэс нүөмэрдэрин, болдьоҕо аспытынан, билигин ситэрэр кыахпыт суох. Оттон быйыл «Союзпечать» үлэһиттэрин буруйуттан сакаас ыытыллыбатах. Ол иҥин киниэхэ ыйыы оҥоһуллуна уонна сыл иккис аҥарыгар сакааһы ыыталларыгар сорудахтанна»

В СТАРЫХ РИТМАХ

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Күнду эбобит, аймахпыт
СКРЯБИНА Матрена Дмитриевна
91 саастыгар уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, курутуйан туран, барыы билэр дьоннорбут иҥитиннэрэбит.

Сиэнэ, кийиитэ, аймахтара.

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс **678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ:** редактор — **21-395,** отделлар — **21-495,** уопсай — **21-505.**

«Сана олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3200.